

שאלה: אני כבר נחלשתי מלהתפלל בכל יום ויום. לחזור ולומר אותן המלים, שוב ושוב. ואינני רואה שאני משיג מה שבקשתי מהקב"ה. גם קשה לי להתרכז במה שאני אומר. הפה שלי מבטא המלים אבל מחשבותי הן מלאות נושאים אחרים בו בזמן שאני אומר את המלים. האם חייב אני להמשיך ולהתפלל?

תשובה: אתה אינך מכוין מחשבתך בתפילתך כי אינך יודע מה הוא ערכה של תפילה. לא הִבְנַתָּ כראוי מה שאתה משיג בזה. כל אדם ואדם בעולם יש לו בעיות. או בעיות גופניות, או בעיות נפשיות, או בעיות בעיני ממון, או בעיות בעיני משפחה, או בעיות בעיני עבודתו, ועוד. והנה התורה הגישה לנו אמצעי איך לגשת לאדון-העולם, לפנות אליו ולבקש פתרון לבעיות אלו. אסור להחמיץ אפשרות זו להשגת הצלחה בהתמודדות שלנו עם הבעיות!

הבעיה שלך היא שאינך ער לתופעה שאתה, כשנגשת להתפלל, אתה מדבר עם הקב"ה כביכול "פנים אל פנים". מיד שפסעת פסיעותיך אל מקום תפילתך, התקרבת אל השכינה. ברגע שאתה עומד זקוף לפניו, מוחך צריך לתפוש שאתה נעמד מול "מי שאמר והיה העולם", אדון כל. וכאשר אתה כורע ומשתחוה במלים "ברוך אתה השם" אתה מביע כניעה והתקשרות לפני רבון כל העולמים. אילו הִחְדַּרְתָּ לשכלך את הרעיון מה יש לך בכריעה זו, לא היית מבצע אותה עם נטיית הראש והצואר בלבד, תנועה קלה, אלא כופף את הברכיים, ומנמיך את ראשך לכל הפחות עד למחצית גובה גופך. עליך לדמיין בדעתך לפני מי אתה כורע ומשתחוה, מי שהעניק לך את החיים, מי שהעשיר אותך בעינים לראות, ואזנים לשמוע, ואצבעות הידיים לפעול, ועוד כל אלפי היכולות שיש לגופך האנושי. וכן תתבונן בעת שאתה פוסע שלוש פסיעות אחורנית, בסוף תפילתך, שאתה יוצא אז מהפגישה המיוחדת הזאת מול שכינת קדשו. כלומר עליך לחשוב בעת תפילתך שאתה אז בעולם האצילות, מבודד מכל חיי היצרים ומכל החומריות.

טוב הדבר שלפני שתגש להתפלל תקח לך שתיים או שלוש דקות ותחשוב על בעיותיך, על מה אתה בא לבקש. וגם מה הן ההצלחות שאתה מבקש ממנו שיתן לך בעתיד. נקודה שניה, אל תתפלל בעל פה, מתוך שיגרה. כי אז אתה מוכרח "לרוץ" ולמלמל את המלים, מלה אחר מלה, שמא תשכח היכן היית. אלא תתפלל אך ורק מתוך סידור התפילה כאשר תראה את האותיות לפניך. כך תוכל לאט לאט להתבונן במלים.

גם תשתדל להתפלל בבית הכנסת, לא בבית. אוירה של בית הכנסת מועילה הרבה. יש לידך שם עוד הרבה אנשים הפונים אל הקב"ה. ואם יש שם שליח-ציבור מחונן הקורא את המלים במנגינה, ויש לו קול נעים, ואומר בלשון

תחנונים, זה יועיל לך להכנס לעולם התפילה. כמובן, אם תתפלל במנין של ה"חוטפים", בין הגומרים שמונה עשרה תוך שלוש או ארבע דקות, ויש שם הדופקים על השולחן למהר בחזרת הש"ץ, או למהר הש"ץ באמירת המלים כאילו הם נוסחא של סגולה, המועילה בביטוי שפתיים בלבד למרות שאין מאחוריהן שום מחשבה של האומר אותן, הפסדת הכל. אל תצטרף למנין כזה!

יש בשמונה עשרה כמעט כל הצרכים שהאדם מבקש עליהם. וגם מה שלא מוזכר במפורש, תוכל אתה להוסיף בה ולנסח במלים של עצמך ולומר אותן בברכת "שמע קולנו". גם תתבונן בצרותיהם של אנשים שאתה מכיר, כי חובה עליך להזכיר אותם בתפילותיך, או לכל הפחות לחשוב עליהם. עולמנו האנושי מחוסר-תיקון עכשיו. רבים הם הסובלים צער. אסור לך לשכוח אותם וחובה מוסרית היא לבקש עבורם.

גם מה שטענת שאחרי תפילתך לא ראית שנענית, אמרת שלא ראית שהקב"ה מילא את שאלותיך, זה מפני שאינך מכיר שסוף כל סוף הוא היודע מה היא טובתך באמת. פעמים שהאדם מבקש בתפילה שבחורה פלונית תסכים להיות אשתו, ובכל זאת היא לא מעוניינת בו, ועוברת למועמד אחר. שמא הקב"ה רואה מראש שהזיווג ההוא לא יוצלח עבורו. שמא צופה שיהיו מריבות, או צאצאים לא טובים. גם אם האדם רוצה להתקבל לעבודה מסוימת ומתפלל לפני ראיון-עבודה ואינו משיג מבוקשו, שמא לא נענה בתפילתו לחיוב כי רואה ה' שיסתבר שם בעתיד.

ועל הכל, אתה בעצמך יודע כמה פעמים חטאת בעבר. או שכעסת, או שדברת לשון הרע, או שציערת אדם אחר שלא כדין. והנה באה עת תשלום של "כפרת עברות". אל יעלה בדעתך שאתה הצדיק, והקב"ה הוא האכזר שהוא אדיש לבקשותיך. באמת הוא הטוב והמטיב, וגם "כפרת עבירות" היא לטובת האדם. ועוד, שים בכף מאזניים כל מליוני הטובות שגמל לך, משך שנות חיך, מול דברים מועטים שבקשת דבר ולא נענית, אז תבין שאתה טועה בהערכתך שאין התפילה מועילה.

מצות תפילה היא מהתורה. "ולעובדו בכל לבבכם" (מסכת תענית ב ע"א). והיא באמת "עבודה". היא איננה סתם אמירת "לחש", אמירה חיצונית ורק טכסית. עדיף לומר פחות מלים אבל לכוין בהם, מאמירות רבות וראשך עסוק בדברים אחרים (שו"ע או"ח סי' א סעיף ד). תפילה אינה טורד, אלא היא זכות. שאתה זוכה לדבר עם מי שברא אותך, ואתה יכול להשיג הרבה דברים טובים. פתח פיך, והקב"ה ימלא אותך ברכה.